

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Regulamentului de activitate a Echipelor multidisciplinare
teritoriale din cadrul Sistemului Național de Referire

Informații generale. Prezentul proiect al Regulamentului de activitate a Echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului Național de Referire (în continuare – **Regulament**) este elaborat în conformitate cu p.18 al Strategiei Sistemului Național de Referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 257-XVI din 5 decembrie 2008, precum și cu activitatea 3.3.2. al Planului național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane 2012-2013, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 559 din 31 iulie 2012.

Echipa multidisciplinară teritorială din cadrul Sistemului Național de Referire (în continuare - **EMT**) reprezintă o unitate a structurii instituționale a Sistemului Național de Referire (în continuare - **SNR**) – un cadru special de cooperare, prin care structurile guvernamentale își îndeplinesc obligațiunile privind protecția și promovarea drepturilor omului - victimă a traficului de ființe umane (în continuare – **TFU**) și își coordonează eforturile în parteneriat strategic cu societatea civilă, precum și cu alți actori activi în acest domeniu. SNR se bazează pe practicile comune de organizare a activității în domeniul vizat și pe standardele internaționale de contracarare a TFU.

Actualitatea elaborării prezentului Regulament este determinată de lipsa unei reglementări juridice a activității reprezentanților din cadrul instituțiilor și organizațiilor descentralizate și desconcentrate, participante la SNR, în calitate de instrument operațional intersectorial.

Crearea EMT și dezvoltarea SNR permite fortificarea colaborării dintre instituțiile de stat și societatea civilă, în scopul respectării drepturilor omului (victimă a traficului de ființe umane), ce reprezintă o contribuție pentru consolidarea statului de drept în Republica Moldova. Astfel, modelul SNR este recunoscut pe plan internațional drept o politică de contracarare a traficului de ființe umane de succes în Republica Moldova și exemplu pentru alte state din regiune.¹ În același timp acest model poate fi extins/preluat pentru a preveni și combate alte fenomene sociale

¹ Raportul cu privire la Traficul de Persoane, iunie 2013, Departamentul de Stat al SUA, pag.265

negative și asista diverse categorii social-vulnerabile, precum victimele violenței în familie, exploatarea sexuală a copiilor etc.

Luând în considerare valoarea teoretică și practică, obținută din experiența parteneriatului instituțiilor publice cu organizațiile neguvernamentale și societatea civilă, participanți în cadrul SNR, și conștientizând relevanța preluării și instituționalizării mecanismului implementat cu succes și apreciat atât la nivel național, cât și de către experții internaționali în domeniu, se impune necesitatea elaborării unui act normativ aprobat de Guvern și avizat de către toți actorii implicați, care ar stabili reguli generale de constituire și funcționare a EMT și ar asigura dezvoltarea durabilă și eficientă a SNR.

Regulamentul este elaborat cu scopul reglementării raporturilor juridice în domeniul cooperării membrilor EMT, care fiind concomitent reprezentanți ai instituțiilor publice sau private și care în vederea eficientizării acțiunilor și activităților pe care le întreprind conform obligațiilor sale funcționale, recurg la unificarea resurselor, experienței și cunoștințelor și la schimbul operativ informațional, asigurând o abordare sistemică a eforturilor comune în format intersectorial.

Acest document stabilește ordinea de constituire și activitate a EMT, componența nominală, scopurile și obiectivele EMT, drepturile și obligațiile membrilor EMT, ordinea de interacțiune, asigurarea tehnico-organizațională, etc.

Aspectul normativ. Crearea EMT este o continuitate firească a inițiativelor promovate de Guvern în vederea combaterii și prevenirii traficului de ființe umane, în contextul armonizării/racordării legislației naționale la standardele Uniunii Europene și la prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Astfel, în sensul implementării art. 10 din legea nr. 241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, în care sunt stabilite atribuțiile tuturor instituțiilor publice și private din domeniu, a fost adoptată HP nr. 257 din 05.12.2008 privind aprobarea Strategiei Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane. În calitate de structură operațională din cadrul SNR, care reprezintă nucleul de bază a întregului sistem anti-trafic, EMT urmează să contribuie la atingerea obiectivelor legii menționate anterior, și anume:

- 1) prevenirea și combaterea traficului de ființe umane;
- 2) formarea cadrului de asistență la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, la protecția și acordarea de ajutor victimelor acestui trafic;

3) colaborarea autorităților administrației publice cu organizațiile neguvernamentale și cu alți reprezentanți ai societății civile în activitatea de prevenire și combatere a traficului de ființe umane.

De asemenea, în contextul descentralizării, realizată în baza Legii Nr. 68 din 05.04.2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015, a fost stabilit cadrul general de reglementare a descentralizării pe baza principiilor de repartizare a competențelor între autoritățile publice locale și centrale, printre care evidențiem principiul autonomiei locale, principiului subsidiarității, precum și principiul parteneriatului public-privat, public-public, public-civil, care presupune garantarea unor posibilități reale de cooperare între autoritățile publice centrale și locale, sectorul privat și societatea civilă. În acest context, Regulamentul EMT va asigura o bază normativă clară și transparentă de reglementare a atribuțiilor și responsabilităților tuturor instituțiilor și organizațiilor participante la SNR.

Aspectul organizatoric. În perioadă 2006-2011 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cu suportul Organizației Internaționale pentru Migrație, Misiunea în Republica Moldova, a format și a instruit membrii EMT în toate raioanele din Republicii Moldova, inclusiv în municipiul Chișinău, Bălți și Comrat. Începând cu anul 2011, crearea EMT și instruirea membrilor acestora s-a extins la nivel comunitar. Actualmente, au fost instruiți membrii EMT din comunele și satele raioanelor Orhei, Căușeni, Ștefan-Vodă, Criuleni, Cimișlia, Glodeni, Telenești, Ungheni, Basarabeasca, Ciadâr-Lunga și Dubăsari.

Echipele multidisciplinare se constituie în cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi (EMT comunitare) și doi (EMT raionale). Metodologia creării EMT comunitare se deosebește de cea de creare a EMT raionale, astfel:

- în cazul creării EMT raionale, conducătorii instituțiilor publice sau a organizațiilor neguvernamentale delegă, în baza unui ordin intern, câte un specialist din subordine care va face parte ulterior din Echipa multidisciplinară. În ordin vor fi incluse mențiuni cu referire la atribuțiile persoanei desemnate, în funcție de domeniul de specializare și competențele funcționale ale instituției respective. Ordinele interne vor fi expediate prin poștă, fax, email sau alte mijloace de comunicare președintelui Comisiei teritoriale pentru combaterea traficului de ființe umane raionale. În baza ordinelor interne recepționate, președintele Comisiei teritoriale va emite o dispoziție de creare a EMT, prin care se va aproba componența nominală și coordonatorul EMT raionale.

- în cazul creării EMT comunitare, conducătorii instituțiilor publice locale sau a organizațiilor neguvernamentale delegă, în baza unui ordin intern, câte un specialist din subordine care va face parte ulterior din Echipa multidisciplinară. În ordin, de asemenea vor fi incluse mențiuni cu referire la atribuțiile persoanei desemnate, în funcție de domeniul de specializare și competențele funcționale ale instituției respective. Ordinele interne vor fi prezentate personal sau expediate prin mijloace de comunicare primarului comunei sau satului. În baza ordinelor interne recepționate, primarul va emite o dispoziție de creare a EMT, prin care se va aproba componența nominală și coordonatorul EMT comunitare. În componența nominală a EMT, primarul poate include și alte persoane, reprezentanți ai societății civile, precum: preoți, mediatori comunitari sau pedagogi. Copia dispoziției va fi expediată Coordonatorului EMT raionale, care va ține o listă cu toți membrii și coordonatorii EMT din unitățile administrativ teritoriale ale raionului respectiv.

În componența EMT, cu drepturi de membri, de regulă, sunt incluși specialiști ai Secțiilor/Direcțiilor Asistență Socială și Protecție a Familiei din raioane, asistenții sociali comunitari, reprezentanții subdiviziunilor teritoriale ale Poliției, Procuraturii teritoriale, Agențiilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, instituțiilor medico-sanitare, Direcțiilor raionale de învățământ, Serviciului stării civile, Birourilor/Direcțiilor de evidență și documentare a populației, Organizațiilor neguvernamentale specializate, care își desfășoară activitatea în domeniu anti-trafic, organizațiilor internaționale, precum și a altor actori activi în domeniu.

Cooperarea membrilor EMT, care sunt concomitent reprezentanți ai instituțiilor publice sau private, se realizează în vederea eficientizării acțiunilor și activităților pe care le întreprind conform obligațiilor sale funcționale și a atribuțiilor de serviciu.

Totodată, instruirea membrilor EMT prin prisma aspectului sistemic și intersectorial se va realiza cu suportul și în parteneriat cu formatorii desemnați din partea organizațiilor neguvernamentale și internaționale din domeniu. Instituția responsabilă pentru asigurarea instruirii va fi Centrul de formare continuă a personalului din domeniul asistenței sociale de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

De asemenea, este de menționat că formarea acestor parteneriate public-public, public-civil și public-privat, a permis îmbunătățirea capacităților de contracarare a

TFU și de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU în Republica Moldova².

Aspectul politic. Republica Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane adoptată la Varșovia de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 3 mai 2005, prin Legea nr. 67 din 30.03.2006. În Capitolul II, articolul 5, alineatul 1 al Convenției menționate este prevăzut expres că *“Fiecare Parte va lua măsuri pentru stabilirea și întărirea coordonării pe plan național între diferitele organisme cu atribuții în prevenirea și lupta împotriva traficului de ființe umane.”*

Conform Raportului privind implementarea de către Republica Moldova a Convenției respective, elaborat de către grupul de experți GRETA, autoritățile Republicii Moldova *„trebuie să asigure o participare mai eficientă a tuturor organismelor publice implicate în punerea în aplicare a măsurilor de anti-trafic la nivel național și local și coordonarea creșterii activităților lor”*.

În aceeași ordine de idei, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000, a fost ratificat prin Legea nr.17-XV din 17.02.2005. Astfel, conform prevederilor Capitolul III, art. 10, pct. 1), *“serviciile de detectare, reprimare, imigrare sau alte servicii competente ale Statelor Părți cooperează între ele, după cum este necesar, făcând schimb de informații, conform dreptului intern al acestor state.”*

În acest context, în Raportul cu privire la Traficul de Persoane elaborat de către Departamentul de Stat al SUA în 2013, Republica Moldova a fost clasată pe nivelul 2 în Raportul Global privind Traficul de Persoane. Este de menționat că pînă în anul 2008, Republica Moldova era clasată pe nivelul 3, iar în 2009 și 2010 pe nivelul intermediar 2 WL. Plasarea țării noastre pe nivelul 2 reprezintă un indicator de progres, ce scoate în evidență faptul că prevenirea și combaterea traficului de ființe umane este una din prioritățile esențiale ale Guvernului Republicii Moldova și că în ultimii trei ani au fost obținute rezultate semnificative în acest domeniu, crearea și extinderea la nivel național a Echipelor multidisciplinare din cadrul Sistemului Național de Referire avînd un rol substanțial, fapt recunoscut și apreciat la nivel regional și internațional.

² Informația mai detaliată despre funcționarea SNR și EMT poate fi găsită în Raportul de monitorizare a gradului de implementare a Strategiei SNR pe perioada anului 2012, plasat pe website-ul MMPSF: <http://mpsfc.gov.md/md/rapoarte/>.

Aspectul financiar. Instituționalizarea EMT induce anumite cheltuieli în ceea ce ține de instruirea membrilor EMT și dotarea locului de muncă a coordonatorului EMT cu echipament tehnic și de comunicare. În acest context, menționăm că cheltuielile de rigoare au fost suportate de către partenerii SNR, în special de către Organizația Internațională a Migrației, Misiunea în Republica Moldova (OIM Moldova), acoperind integral necesitățile respective din surse extrabugetare.

Astfel, conform informației oferite la acest capitol de către OIM Moldova, instruirea unei EMT a costat în jur de 19 mii lei.

În mediu, conform aceleiași surse, echiparea unui loc de muncă al coordonatorului EMT presupune cheltuieli în jur de 20 mii lei (printer/xerox/scaner, calculator, telefon/fax).

În acest context, menționăm că au fost suportate cheltuieli semnificative de către partenerii internaționali în vederea promovării și extinderii Echipelor multidisciplinare teritoriale și fortificării Sistemului Național de Referire la nivel național, iar elaborarea Regulamentului cu privire la EMT și instituționalizarea acestui mecanism intersectorial reprezintă un feed-back adecvat și constructiv din partea Guvernului Republicii Moldova.

Adițional cheltuielilor de instruire a membrilor EMT și dotare cu echipament tehnic și de comunicare a coordonatorilor EMT, remarcăm că pentru asigurarea funcționării SNR, inclusiv a Echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul acestui sistem, este necesar de instituționalizat funcția de Unitate Națională de Coordonare a SNR, care este instituită în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, fiind finanțată temporar de către OIM Moldova. Cheltuielile necesare în acest scop se estimează la suma de circa 39,3 mii lei anual, surse financiare prevăzute în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2014-2016.

Aspectul economic. Activitatea EMT va avea inevitabil un impact pozitiv asupra economiei țării. Acest fapt este determinat și susținut de următoarele argumente:

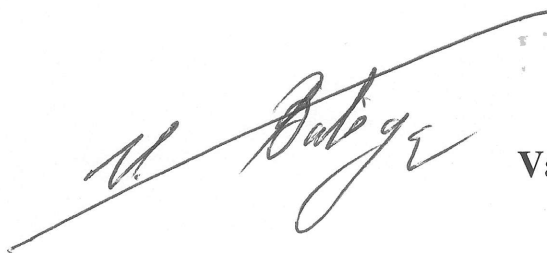
- din perspectiva protecției victimelor traficului de ființe umane, datorită atribuțiilor de monitorizare și de incluziune socială și profesională a acestei categorii de beneficiari, stabilite pentru toți membrii EMT, dar în special pentru specialiștii din cadrul sistemului de protecție socială și Agențiilor Teritoriale de Ocupare a Forței de Muncă, va fi asigurată integrarea beneficiarilor pe piața muncii, astfel fiind asigurată o stabilitate și o independență financiară a acestor persoane, dar și o contribuție pentru

sistemul de asigurări sociale, medicale și în Bugetul de Stat, sub formă de impozite și contribuții din salarii;

- în contextul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, datorită consolidării eforturilor autorităților publice și societății civile, membri ai EMT, în vederea sensibilizării populației asupra fenomenului traficului de ființe umane și a identificării potențialelor victime ale TFU din grupurile cu nivel sporit de vulnerabilitate, vor fi evitate situațiile de TFU și consecințele extrem de grave asupra integrității fizice și psihice a persoanelor traficate. În lipsa unui mecanism eficient de prevenire și profilaxie a TFU, persoanele traficate urmează ulterior a fi asistate și reabilitate din contul resurselor financiare ale statului, fiind suportate cheltuieli substanțiale pentru întreținerea Centrelor specializate și prestarea serviciilor de recuperare și reabilitare. Cu atât mai gravă este situația, în cazul traumelor fizice sau psihice, care duc la urmări ireversibile și implică totodată cheltuieli semnificative pentru prestarea serviciilor medicale și sociale cu specializare înaltă.

În această ordine de idei, prin implicarea activă a membrilor EMT în vederea prevenirii și combaterii TFU, realizată în baza Regulamentului propus, vor fi economisite resurse financiare considerabile, necesare pentru repatrierea, reabilitarea și reintegrarea victimelor traficului de ființe umane.

Ministru

Valentina BULIGA